

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Węgry

2. System administracyjny Węgier (Magyarország)

2.1 Ustrój polityczny

Republika parlamentarna. Nowa Konstytucja weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku.

2.2 Władza ustawodawcza

Władza ustawodawcza należy do parlamentu – Zgromadzenie Narodowe (obecnie 386 miejsc; od 2014 roku ok. 200 miejsc). Kadencja parlamentu trwa 4 lata. W kwietniu 2010 roku odbyły się wybory parlamentarne.

Wyniki wyborów, partie polityczne i ich liderzy:

- 68% – koalicja: **FIDESZ** (Węgierska Partia Obywatelska – Związek Młodych Demokratów) – Viktor Orbán oraz **KDNP** (Chrześcijańsko-Demokratyczna Partia Ludowa) – Zsolt Semjén,
- 15% – **MSZP** (Węgierska Partia Socjalistyczna) – Attila Mesterházy,
- 12% – **JOBBIK** (Ruch na rzecz Lepszych Węgier) – Gábor Vona,
- 4% – **LMP** (Polityka Może Być Inna) – András Schiffer.

2.3 Władza wykonawcza

Władza wykonawcza sprawowana jest przez prezydenta (pięcioletnia kadencja) i rząd.

Prezydentem Węgier jest János Áder, który objął urząd 10 maja 2012 roku (jego poprzednik - Pál Schmitt - ustąpił ze stanowiska prezydenta Węgier w wyniku tzw. 'afery plagiatowej' 2 kwietnia 2012 roku.).

Premierem Węgier jest Viktor Orbán (od 29 maja 2010 roku).

2.4 Podział administracyjny

Obecny podział administracji samorządowej Węgier jest trójstopniowy. Obszar państwa jest podzielony na komitaty (*megye*; obecnie 19- /województw/),

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Węgry

które dzielą się na powiaty (dawniej *járás*, obecnie *kistérség* – 168), a te – na gminy (*települései* – miejskie *város*, obecnie 214, oraz wiejskie *község* i *nagyközség*, obecnie 2.898). Rangę równą powiatom mają miasta na prawach komitatu (*megyei jogú város*, obecnie 23). Szczególny status, równy komitatowi, ma stołeczny Budapeszt (*főváros*), który dzieli się na dzielnice (*kerület*).

Z dniem 1 stycznia 2013 roku zostały wprowadzone na Węgrzech nowe powiaty. W wyniku reformy państwo zostało podzielone na 175 jednostek powiatowych na terenie kraju oraz 23 jednostki w samym Budapeszcie. Węgierskie jednostki powiatowe nie pokrywają się funkcjonalnie z definicją polskich powiatów, gdyż powiaty w polskim systemie administracyjnym usytuowane są na szczeblu administracji samorządowej pomiędzy województwem a gminą i wpisują się w zakres samorządu terytorialnego, a powiaty węgierskie należą będą nie do administracji samorządowej, ale do administracji rządowej w terenie i stanowić będą najniższy szczebel tej administracji. Będą również wyposażone w kompetencje przeznaczone dla administracji rządowej.

Do dnia wejścia w życie nowej regulacji węgierski samorząd sprawował podwójną funkcję: administrującą oraz reprezentującą, która w wyniku reformy ulegnie prawdopodobnie rozdzieleniu. Zwłaszcza funkcja dotycząca administrowania w sensie *largo* przejdzie do kompetencji nowego tworu powiatowego (jednostki administracji rządowej w terenie).

W nomenklaturze EU dla celów statystycznych węgierski powiat uplasuje się w kategorii LAU-1 (*local administrative units*).

2.5 Struktura administracji gospodarczej

Na Węgrzech historia ruchu izbowego sięga roku 1850 (dekret królewski). Pierwsza ustawa o izbach ukazała się w 1868 r. i obowiązywała do 1934 r. W swojej historii węgierski ruch izbowy przechodził różne fazy, łącznie z zawieszeniem działalności, upaństwowieniem majątku itp.

Przynależność do izb przemysłowo-handlowych jeszcze w niedawnej przeszłości była obligatoryjna, jednakże w 2000 roku obowiązek ten został zniesiony.

Od stycznia 2012 roku wprowadzono ustawowy obowiązek zgłaszania się podmiotów gospodarczych do ewidencji prowadzonej przez właściwą dla siedziby firmy izbę przemysłowo-handlową oraz uiszczania corocznie - do 31 marca danego roku - opłaty rejestracyjnej w wysokości 5.000 HUF (nie dającej co prawda praw członkowskich, ale umożliwiającej korzystanie z bezpłatnych usług doradztwa prawnego, finansowego, podatkowego izby, poszukiwania partnerów biznesowych oraz monitoringu przetargów i konkursów).

Węgierska Izba Przemysłowo-Handlowa (Magyar Kereskedelmi és Iparkamara MKIK) jest izbą o charakterze ogólnokrajowym. Na Węgrzech nie ma tradycji izb branżowych; przedstawiciele poszczególnych branż skupieni są w stowarzyszeniach branżowych bądź radach producentów.

Nie istnieją na Węgrzech izby bi- lub multilateralne. Tego typu organizacje funkcjonują jako stowarzyszenia zarejestrowane w oparciu o *ustawę o prawie do zrzeszania się, o statusie użytku publicznego oraz o działalności i wspieraniu organizacji nierządowych* (ustawa nr.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Węgry

CLXXV z 2011 r.). Stowarzyszenia mogą używać w nazwie słowo „izba” w przypadku, jeśli wśród członków-założycieli znajduje się Węgierska Izba Przemysłowo-Handlowa (MKIK). Węgierska ustawa o izbach gospodarczych stwarza z kolei możliwość tworzenia mieszanych oddziałów izbowych w ramach MKIK. O powstaniu takiego oddziału decyduje uchwała Prezydium MKIK (jak na razie brak oddziału polsko-węgierskiego).

Izby handlowo-przemysłowe na Węgrzech

Węgierska Izba Przemysłowo-Handlowa (*Magyar Kereskedelmi és Iparkamara*)
www.mkik.hu.

Izby regionalne:

- Bács-Kiskun megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.bkmkik.hu
- Békés megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.bmkik.hu
- Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.bokik.hu
- Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, www.bkik.hu
- Csongrád megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.csmkik.hu
- Dunaújváros megyei Jogú Város Kereskedelmi és Iparkamara, www.dkik.hu
- Fejér megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.fmkik.hu
- Győr-Moson-Sopron megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.gymskik.hu
- Hajdú-Bihar megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.hbkik.hu
- Heves megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.hkik.hu
- Jász-Nagykun-Szolnok megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.jnszmkik.hu
- Komárom-Esztergom megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.kemkik.hu
- Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara, www.nakkik.hu
- Nógrád megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.nkik.hu
- Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara, www.pbkik.hu
- Pest megyei és Érd Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara, www.pmkik.hu
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.szabkam.hu
- Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara, www.skik.hu
- Soproni Kereskedelmi és Iparkamara, www.svkik.hu
- Tolna megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.tmkik.hu
- Vas megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.vmkik.hu
- Veszprém megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.veszpremikamara.hu
- Zala megyei Kereskedelmi és Iparkamara, www.zmkik.hu

Samorząd rolniczy: Izba Rolna (*Magyar Agrárkamara*) www.agrarkamara.hu

2.5 Władza sądownicza

Sąd Najwyższy („Kúria”), 5 sądów apelacyjnych („Itélőtábla” Budapeszt, Szeged, Pécs, Győr, Debreczyn), sądy wojewódzkie („Törvényszék”), w tym w Budapeszcie Sąd Stołeczny i sądy powiatowe („Járásbíróság”): miejskie i dzielnicowe.

Trybunał Konstytucyjny został utworzony w 1989 roku ustawą nr XXXII. TK składa się z sędziów wybieranych przez Zgromadzenie Narodowe na kadencję dziesięcioletnią.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
Informator ekonomiczny o krajach świata
Węgry

2.6 Sądownictwo gospodarcze

Przy Węgierskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej (MKIK) działa stały Sąd Arbitrażowy (szczegóły: www.mkik.hu). Sądownictwo arbitrażowe reguluje ustawa nr LXXI z 1994 roku.

Na podstawie zapisów ustawy o sądach arbitrażowych (LXXI z 1994 r.), o energii elektrycznej (LXXXVI z 2007 r.) oraz o zaopatrzeniu gazowym (XL z 2008 r.) Węgierski Urząd ds. Energii (MEH) 15 grudnia 2008 r. utworzył stały Sąd Arbitrażowy ds. Energetyki (EAVB).